# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 14. Sâmbătă, 18 (30) Ianuariu. 1886.

## Ministrulŭ Brătianu şi Românii ardelenĭ.

II.

*Braşovŭ,* 17 Ianuariu 1886.

„Sĕ ne lăsaţi în pace,“ ḑice ministrulŭ Brătianu cătră Românii de dincóce, „sĕ ne regulămŭ noi politica nóstră, căcĭ noi nu venimŭ sĕ vĕ dămŭ lecţiune, nu ne amestecămŭ în luptele d-vóstre.“

Acésta apostrofare este ea câtuşĭ de puţinŭ întemeiată?

Orĭ câtŭ de multŭ ne-amŭ încordá memoria nu putemŭ afla nicĭ măcarŭ unŭ singurŭ casŭ, care sĕ justifice imputarea ce ni-o face d-lŭ ministru-preşedinte Brătianu.

Ne aducemŭ aminte numai, că într'unŭ timpŭ când d. Ionŭ Brătianu nu era la cârma ţĕrei, ci făcea oposiţiune, mulţĭ Românĭ de dincóce, din cei ce s'au aşeḑatŭ în România, simpatisau cu principiile liberale ale d-sale şi astfelŭ nu puţinŭ au contribuitŭ la popularisarea lorŭ. Nu cumva aceştia au voitŭ sĕ dea o lecţiune d-lui Ionŭ Brătianu şi sĕ se amestece în luptele d-sale? Décă aşa a fost, atuncĭ de ce a primitŭ d-sa aderările lorŭ?

O altă faptă, care sĕ pótă fi interpretată ca unŭ amestecŭ alŭ Românilorŭ de dincóce în luptele celorŭ de dincolo, mărturisimŭ, că nu suntemŭ în stare a descoperí. Rugămŭ pe d. ministru Brătianu sĕ ne vină în ajutorŭ şi sĕ ne spună décă a descoperitŭ d-sa ceva în privinţa acésta.

D-lŭ primŭ-ministru ḑice în vorbirea sa, că suntŭ Românĭ de dincóce în România în diferite servicii publice şi că unii dintrênşii ocupă posiţiunile cele mai înalte în statŭ. Nu cumva aceştia suntŭ cei ce se amestecă în afacerile României? Apoi décă suntŭ chiămaţĭ a servi ţĕrei cum n'o sĕ se ocupe ei de afacerile publice ale ei?

Dér afară de cei ce ocupă posturĭ, mai suntŭ şi alţĭ Românĭ de dincóce: proprietari, comercianţi, industriaşi, advocaţi, medici ş. a. carĭ s'au aşeḑatŭ în România. D-lŭ ministru Brătianu n'a vorbitŭ nimicŭ de aceştia, dér de sigurŭ că-i scie, că suntŭ mulţĭ. Óre acestora, décă s'au stabilitŭ în România, parte mare din ei fiind chiarŭ împămênteniţĭ, sĕ nu le fiă permisŭ a avé părerile lorŭ independente cu privire la afacerile publice şi la luptele politice din ţéra, în care trăescŭ şi muncescŭ?

Acésta suntemŭ sigurĭ, că d. ministru nu o va pretinde dela dênşii, căcĭ atuncĭ, vrêndŭ a fi consecuentŭ şi nepărtinitorŭ, ar trebui sĕ o pretindă şi dela locuitorii veniţĭ de dincolo de Dunăre şi stabiliţĭ în România, precum Grecĭ, Bulgarĭ, Sêrbĭ şi alte némurĭ, dintre carĭ ocupă posturĭ micĭ şi marĭ neasĕmĕnatŭ mai mulţĭ decâtŭ Românii de dincóce de Carpaţĭ şi carĭ au ajunsŭ a esercita o influinţă nu neînsemnată chiar şi asupra corpurilorŭ legiuitóre române.

Se nasce acum întrebarea décă nu cumva noi ceştĭ de aicĭ, adecă pressa nóstră şi conducătorii noştri, au întreprinsŭ vr'unŭ pasŭ care sĕ se pótă restălmăci ca unŭ amestecŭ în afacerile guvernului românŭ?

Noi, Românii de dincóce, nu putemŭ biruì cu afacerile nóstre proprie, necum sĕ mai avemŭ timpŭ a ne ocupá cu afacerile ţĕrei vecine. Póte însĕ că în strîmtorarea nóstră sĕ se fi adresatŭ unulŭ séu altulŭ la fraţii de dincolo cu rugarea, ca sĕ contribue pentru câte vr'unŭ scopŭ de binefacere, umanitarŭ şi de cultură. Vrut'au óre aceştia sĕ influinţeze asupra politicei d-lui Brătianu?

Presa nóstră s'a feritŭ câtŭ a putută, mai alesŭ în cei ḑece anĭ din urmă, d'a se amesteca în luptele de partidŭ din România. Amŭ fost şi suntemŭ simpli cronicarĭ faţă cu cele ce se petrecŭ în ţéra vecină şi n'amŭ esprimatŭ nicĭodată altă dorinţă, decâtŭ ca totŭ ce se lucréză acolo şi de unii şi de alţii se fiă făcutŭ pentru binele, prosperarea şi întărirea României.

Când, prin cine, în ce împrejurărĭ şi unde s'a făcutŭ dér de cătră Românii de dincóce vre-o încercare de a da direcţiune politicei guvernului românŭ?

Vorbindŭ de pressa nóstră ne vine în minte, că pe la sfêrşitulŭ anului 1883 unulŭ din organele d-lui Ionŭ Brătianu, amărîtŭ fiindŭ din pricina atacurilorŭ foilorŭ oposiţiunale de dincolo, carĭ se provocaseră şi la nisce articulĭ din „Gazeta Transilvaniei“, a făcutŭ organului nostru o analogă imputare susţiindŭ, că „amŭ voí sĕ învĕţămŭ pe bărbaţii de statŭ românĭ ce trebue sĕ facă.“

Ce se întêmplase? Ne aflamŭ tocmai în acea epocă, când se efectuise alăturarea României la aşa numita „ligă de pace“ germano-austriacă. Multe s'au scrisŭ p'atuncĭ în ḑiarele din Austro-Ungaria şi din străinătate despre întrarea României în „alianţa de pace.“ Mai multŭ decâtŭ tóte scriau însĕ foile unguresci şi când vorbiau de alianţa cu România nu uitau nicĭodată de Românii din statulŭ ungarŭ, cărora le dedeau sfatulŭ ca sĕ capituleze, căcĭ de aci înainte trebue sĕ fimŭ cu toţii prietinĭ.

Nu era nimicŭ mai naturalŭ decâtŭ ca noi Românii asupriţĭ, în faţa unui evenimentŭ insemnatŭ, ca acela alŭ alianţei României cu monarchia nóstră, sĕ nu fimŭ nepăsătorĭ şi sĕ ne ḑicemŭ: décă Maghiarii s'au gânditŭ la noi când au stăruitŭ pentru alianţa cu România, negreşitŭ că şi fraţii noştrii de dincolo se vorŭ fi gânditŭ la noi când au încheiat'o. In politică mai multŭ ca orĭ şi unde fiecare îşĭ este şieşi celŭ mai de-aprópe şi aşa ne-amŭ gânditŭ şi noi la pielea nóstră, mai cu sémă fiind-că adversarii noştri politici ne spuneau, că au adus'o la têrgŭ la Friedrichsruhe şi la Viena.

Organulŭ ministrului-preşedinte ungurescŭ vorbea chiar de nisce „promisiunĭ obligătóre,“ ce le-ar fi făcutŭ guvernulŭ românŭ cu privire la „agitaţiunile române“ din statulŭ ungarŭ şi ne ḑicea: „Lasciate ogni speranza — căcĭ România séu nu voiesce séu nu póte sĕ ajute Românilorŭ din Ardélŭ şi Ungaria.“ („Nemzet“ din Octomvre 1883.)

Câtŭ pentru afirmarea dintâiu noi amŭ rĕspunsŭ atuncĭ fóiei oficióse maghiare, că „guvernulŭ unui statŭ strĕinŭ nu póte lua nicĭ o rĕspundere pentru mişcările naţionale dela noi“ şi că „mişcarea nóstră, a Românilorŭ de dincóce, încâtŭ s'a manifestatŭ ea, este cu totulŭ de sine stătătóre şi nu ne trebue agenţĭ strĕinĭ, ca sĕ ne înveţe, care este dreptulŭ nostru încălcatŭ de regimulŭ ungurescŭ.“

Ear la a doua afirmare amŭ rĕspunsŭ totŭ atuncĭ: „Ómenii de statŭ din România vĕdŭ prea bine, că prigonirea elementului românescŭ din acestŭ statŭ este o ameninţare pe faţă a elementului omogenŭ din statulŭ românŭ; cum arŭ puté ei dér *sĕ nu voéscă* a contribui din parte-le, ca sĕ se curme acésta persecuţiune? Şi earăşĭ nu înţelegemŭ de ce România *sĕ nu pótă pune unŭ cuvêntŭ bunŭ* în favórea Românilorŭ asupriţĭ din imperiulŭ austro-ungarŭ, tocmai acum, când acestŭ imperiu caută alianţa ei şi precum vedemŭ, îi atribue unŭ mare preţŭ“. (Gazeta Trans.“ dela 2 (14) Octomvre 1883.)

Cuvintele nóstre au fostŭ esploatate de presa oposiţiunala de dincolo şi astfelŭ ni-au atrasŭ imputarea amintită. Noi amŭ arătatŭ atuncĭ, că ea era nemeritată şi nejustificată şi ḑiarulŭ din cestiune ni-a şi datŭ satisfacerea cerută recunoscândŭ, că n'amŭ vrutŭ sĕ dămŭ lecţiunĭ ómenilorŭ de statŭ românĭ. („Telegraphulŭ“ dela 1 Ianuariu 1884.)

Aşa dér nu găsimŭ absolutŭ nicĭ o încercare de înrîurire asupra politicei guvernului românŭ din partea Românilorŭ de aici, şi rĕmâne decĭ sĕ cercetămŭ décă şi în câtŭ au încercatŭ sĕ-o influinţeze cei şése espulsaţĭ ardelenĭ şi décă şi în câtŭ faptele lorŭ potŭ constitui unŭ punctŭ de acusaţiune contra nóstră a tuturorŭ.

## Cestiunea naţionalităţilorŭ şi Kulturegyletulŭ.

„Egyetértés“ în numĕrulŭ sĕu celŭ mai recentŭ dela 26 Ian. a. c. face următórea dare de sémă asupra unei scrierĭ volante, sub titlulŭ „Reuniunile de cultură maghiară şi naţionalităţile,“ de X. Y. de curêndŭ apărută în Budapesta:

„Autorulŭ anonimŭ alŭ broşurei susţine, că mişcarea socială, începută în Ardealŭ, continuată în nordulŭ Ungariei şi lăţită şi în părţile locuite esclusivŭ de Maghiarĭ, care a creatŭ reuniunile de cultură şi lucră pentru întărirea lorŭ, *nu are de scopŭ altceva, decâtŭ maghiarisarea naţionalităţilorŭ nemaghiare din ţéră*, şi voiesce ca pe spinarea acestora se înmulţéscă elementulŭ maghiarŭ şi astfelŭ reuniunile de cultură maghiare, au faţă de naţionalităţile nemaghiare o natură purŭ agresivă.

Purceḑêndŭ de aicĭ, autorulŭ deduce, cu deplină cunoscinţă a relaţiunilorŭ naţionale, scopulŭ periculosŭ alŭ mişcărilorŭ »Kulturegyletiste«

Autorulŭ, prin grămădirea isteţă a argumentelorŭ puternice, se pare a fi unŭ omŭ rutinatŭ. Fórte mulţĭ vorŭ fi îngrijaţĭ după cetirea acestei broşurĭ. Autorulŭ se nisuesce a arĕtá, că mişcările „Kulturegyletiste“ nu suntŭ decâtŭ efectulŭ şovinismului maghiarŭ, celŭ atâtŭ de lăţitŭ în timpii din urmă, şi că urmările acestei mişcărĭ au sĕ fiă nu înmulţirea elementului maghiarŭ, ci aţîţarea şi amărîrea naţionalităţilorŭ. Acusă pe »Kulturegyletulŭ« din Cluşiu cu totala lipsă a sincerităţii, care n'a mărturisitŭ că tinde a maghiarisa, ci numai că voesce a lăţi spiritulŭ patrioticŭ şi cultura maghiară. Autorulŭ nu crede, că fundatorii suntŭ conduşĭ de o pură marinimositate, ca sĕ lăţéscă în sînulŭ poporului nemaghiarŭ limba maghiară, şi ca dovadă se provócă la comitatulŭ Sătmar lui, care a ḑisŭ în publicŭ, că »toţĭ fiii patriei au o datorinţă sfântă, ca adică sĕ fiă Maghiarĭ. Intrébă însĕ, că de unde îşĭ ia comitatulŭ Sătmarului dreptulŭ, ca sĕ facă pe toţĭ fiii patriei Maghiarĭ? Dér óre din punctŭ de vedere moralŭ este unŭ pĕcatŭ a fi de altă naţionalitate în acéstă patriă, care 1000 de anĭ a pututŭ susta ca ţéră poliglotă?. Adausulŭ la contribuţiă de 1 la sută alŭ contelui Stefan Károlyi e o nedreptate, căcĭ vrea sĕ întrebuinţeze şi banii naţionalităţilorŭ pentru desnaţionalisarea lorŭ. Efectulŭ positivŭ alŭ acestei mişcărĭ nu póte fi altceva, decâtŭ alarmarea naţionalităţilorŭ, şi încercarea maghiarisării cu forţa dovedesce numai neputinţa fundatorilorŭ »Kulturegyletului“. După aceea arată autorulŭ, că mijlócele prin carĭ sĕ pretinde a se lăţi limba maghiară, nu potŭ avé succesŭ şi trece la articolulŭ de lege XVIII din anulŭ 1879 ḑicêndŭ că introducerea limbei maghiare în tóte scólele poporale a fostŭ unŭ pasŭ neprecugetatŭ, recomandândŭ ca acéstă disposiţiune sĕ se introducă numai în oraşe mai marĭ, în părţile locuite de Maghiarĭ şi alte naţionalităţĭ, în acele locurĭ unde locuitorii ei înşişĭ cerŭ introducerea acestei disposiţiunĭ. *In scólele naţionalităţilorŭ numai ca studiu extraordinarŭ ar trebui sĕ se propună limba maghiară* Autorulŭ recomandă mai departe o politică mai conciliatóre faţă de naţionalităţĭ, recomandă a se esecuta legea de naţionalitate, şi a se înainta cultura naţionalităţilorŭ, care e o parte a culturei Ungariei.

Trebue, ḑice autorulŭ memoratei broşurĭ, sĕ tindemŭ intr'acolo, ca naţionalităţile nemaghiare sĕ se sîmţă acasă în acéstă patriă, s'o iubéscă şi în casŭ de nevoiă sĕ aibă causă a-o şi apĕra, şi pentru întărirea acestei idei sĕ provócă la o scrişóre a lui Kossuth. Autorulŭ accentuéză în deosebĭ, că Ungaria nu e destulŭ de tare ca în unulŭ şi acelaşĭ timpŭ sĕ se lupte defensivŭ contra tendinţelorŭ de centralisaţiune ale Austriei, şi ofensivŭ pentru desnaţionalisarea nemaghiarilorŭ din ţéră. Recomandă însĕ ca mai bine Ungurii sĕ caute a-şĭ *maghiarisa aristocraţia lorŭ propriă*, care încă e unŭ corpŭ

streinŭ în sînulŭ naţiei maghiare şi *sĕ se îngrijéscă pentru înaintarea culturei maghiare.*

Din spiritulŭ întregei broşurĭ, continuă „Egyetértés“ — reese sêmţulŭ celŭ mai patrioticŭ, de aceea dér nu trebue şi nicĭ n'avemŭ causă sĕ ne supĕrămŭ pe autorulŭ ei, pentru că elŭ prin unŭ şirŭ de argumente, — carĭ potŭ servi de arsenalŭ bogatŭ celorŭ ce se luptă contra tendinţelorŭ „Kulturegyletiste,“ — a doveditŭ, că Maghiarii au rĕtăcitŭ pe calea şovinismului. Broşura va avé acelŭ meritŭ, pentru cei ce o vorŭ cetí, că dă o icónă fidelă despre relaţiunile naţionalităţilorŭ, şi că pe mulţĭ îi va scóte din calea şovinismului.“

E caracteristicŭ că „Egyetértés“ se pronunţă cu atâta respectŭ faţă cu persóna autorului broşurei amintite mai susŭ. Acésta ne face sĕ credemŭ, că autorulŭ este în adevĕrŭ Maghiarŭ şi póte chiar unŭ bărbatŭ de frunte din sînulŭ „independenţilorŭ.“ Ne pare rĕu că fóia pestană nu ne spune, unde e tipărită cartea întitulată: „A közművelődési egyletek és a nemzetiségi kérdés.“

Şoviniştii din Cluşiu — se'nţelege — scapĕră focŭ de mâniă din causa acestei broşurĭ. „Ellenzék“ strigă, că „numai vr'unŭ ḑiaristŭ jidanŭ a putut'o scrie după inspiraţiunea vr'unui Valahŭ“, ear „Kolozsvári Közlöny“ numesce pe auctorulŭ acelei scrierĭ unŭ malcontentŭ, care nu scie ce vorbesce.“

## Kulturegyletulŭ şi Nemaghiarii

Ḑiarulŭ ungurescŭ din Cluşiu, reşedinţa reuniunii de cultură maghiare, „Magyar Polgár“ dela 14 Ianuarie scrie sub titlulŭ banca română următórele:

»Relaţiunile naţionale degeneréză din ce în ce mai multŭ şi pe ḑi ce merge devinŭ totŭ mai acute. Este datorŭ nu numai statulŭ, ci datóre este şi societatea, ba datorŭ este fiecare patriotŭ adevĕratŭ şi lealŭ, sĕ ţină contŭ de aceste relaţiunĭ şi sĕ lucreze în cerculŭ sĕu pentru potolirea lorŭ, şi sĕ nisuéscă ca diversele naţionalităţĭ sĕ se apropie, éră nu sĕ se depărteze unele de altele. In casulŭ contrarŭ unitatea patriei, libertatea constituţională şi independinţa patriei va avé de a întêmpina marĭ pericule, ca nicĭ odată.

Până acuma agitatorii naţionalităţilorŭ cu sentimente duşmănóse s'au mărginitŭ numai la terenulŭ politicŭ. Pe acestŭ terenŭ cunóscemŭ pretensiunile Românilorŭ şi ale Saşilorŭ, precum şi programele, pronunţiamentele şi nisuinţele lorŭ, carĭ suntŭ în contra legilorŭ şi în contra constituţiunei. Acuma voescŭ sĕ mérgă unŭ pasŭ mai departe, voescŭ sĕ se întindă agitaţiunile lorŭ şi pe terenulŭ economicŭ şi în viitorŭ vomŭ vedé şi vomŭ auḑi: o bancă românéscă, banĭ săsescĭ, cucuruzŭ românescŭ, unŭ agru săsescŭ ş. a. De aicĭ este numai unŭ pasŭ până la importarea consideraţiunilorŭ naţionale în tóte relaţiunile vieţii sociale şi prin aceea până la disoluţiunea societăţii. Şi décă ar începe odată destrămarea, atuncĭ şi vieţa statului se află în mare periculŭ.«
—»Magyar Polgár« arată, că intenţionata întemeiare a unei băncĭ române, urmăresce încâtva scopurĭ naţionale şi apoi întrébă, că — décă fundatorii nu urmărescŭ scopurĭ naţionale, pentru ce nu se grupéză împrejurulŭ reuniunii de cultură maghiare?

Noi firesce, scrie »Magyar Polgár«, amŭ purcesŭ fără colóre politică confesională naţională.*)

»Pentru ce, întrébă acéstă foiă, amŭ rĕmasŭ până acuma numai singurĭ? Pentru ce nu şĭ-a ridicatŭ până acum nicĭ unŭ omŭ cu greutate vocea pentru noi?**)

Pentru ce'a resunatŭ între Saşĭ vocea patriotică ca în pustiă. Pentru ce îşĭ risipescŭ concetăţenii noştri Românĭ banii lorŭ spre scopurĭ, carĭ ne strică şi nouĕ şi lorŭ şi nu îi împreună cu banii noştri. — »Magyar Polgár« şi aci pune vina totŭ pe conducĕtorii românĭ şi apoi descrie periculele, carĭ ar puté rĕsări din importarea consideraţiunilorŭ naţionale în relaţiunile sociale, şi anume pe terenulŭ politicŭ. — Reuniunea nóstră, ḑice, este fundată pe basă patriotică şi dréptă şi chiarŭ cu astfelŭ de scopurĭ.***)

Faţă cu acéstă reuniune se ridică o mişcare egoistă, nelegală, antipatriotică şi duşmană adevĕrului. Lupta, care o întreprindemŭ în interesulŭ patriei nóstre, nu va fi cea dinteiu déră, decă ne vomŭ face toţĭ datoria va fi cea din urmă.

Până aicĭ „Magyar Polgár“.

»Magyar Polgár« împreună cu tóte ḑiarele maghiare de tóte nuanţele politice predică în tóte ḑilele cu celŭ mai mare fanatismŭ şi şovinismŭ naţionalŭ, că Maghiarii în interesulŭ maghiarismului sĕ caute a introduce consideraţiunile naţionale maghiare în tóte relaţiunile sociale, ba chiarŭ »Magyar Polgár« din 3 Aprilie 1885 vorbesce forte clarŭ şi limpede îndemnândŭ pe toţĭ Maghiarii din tóte părţile ca în comitatele maghiare se încuviinţeze banĭ Kulturegyletului pentru lăţirea maghiarismului, ér în comitatele unde Maghiarii locuescŭ cu naţionalităţĭ nemaghiare sĕ înfiinţeze reuniunĭ ca cea din Cluşiu şi sĕ se pună în legătură cu acea reuniune. Ba este forte de doritŭ, ca pentru lăţirea maghiarisării sĕ se fundeze în comitatele curatŭ maghiare astfelŭ de reuniunĭ, ca acéstă mişcare naţională sĕ-şĭ aibă în fiecare centru localŭ organulŭ sĕu, care sĕ pótă câştiga totŭ publiculŭ comitatului pentru marele scopŭ naţionalŭ. Apoi îndémnă pe publiculŭ patrioticŭ maghiarŭ consumătorŭ, ca în transacţiunile ḑilnice sĕ nu cumpere numai dela Maghiarĭ, ca banii Maghiarilorŭ sĕ mérgă numai în pungile producenţilorŭ maghiarĭ. In modulŭ acesta irredentisticŭ predica »M. Polgár« cătră conaţionalii sei în anulŭ trecutŭ şi acum totŭ „M. Polgár« face Românilorŭ cele mai grave imputaţiunĭ, că ei voescŭ sĕ fundeze societăţĭ economice cu tendinţe naţionale şi că Românii vorŭ sĕ importeze consideraţiunĭ naţionale în tóte relaţiunile vieţii sociale. Apoi chiarŭ de ar face Românii acésta în interesulŭ conservării şi prosperităţii lorŭ naţionale, n'ar fi nimica nou şi n'ar fi originalĭ, ci ar fi numai nisce simpli imitatorĭ decopietorĭ ai Maghiarilorŭ din Ardélŭ carĭ de multŭ au fundatŭ totŭ felulŭ de institute cu caracterŭ şi tendinţe curatŭ maghiare. Firesce că ceea ce la Maghiarĭ este vîrtute şi mândriă naţională şi actŭ patrioticŭ, aceea la Românĭ se declară şi sĕ consideră de crimă capitală, de actŭ antipatrioticŭ şi de trădare de patriă.

*) Minciună mai grosolană ca acésta n'a mai fostŭ de când e lumea. Nu e destulŭ de naţionalŭ titlulŭ »Magyar Kulturegylet« adecă reuniune de cultură maghiară? Red. »Gaz.«

**) Aicĭ »Polgár« glumesce, au dóră nu scie, că marele bărbatŭ Moldován Gergely şĭ-a ridicatŭ nu numai vocea, déră s'a făcutŭ şi membru alŭ Kulturegyletului, s'au dóră pe Moldován nu-lŭ socotesce mai multŭ între Olahĭ? — Red. „Gaz.«

***) Tóte potŭ fi bune şi frumóse, tóte câte ni le spune »M. Polgár« potŭ fi adevĕrate, numai noi Românii fiindŭ muşcaţĭ de şerpe şi sciindŭ, că de când strămoşii noştri au făcutŭ frăţietate cu străbunii actualilorŭ Ungurĭ la Esculeu alegêndu-şĭ domnŭ peste părţile Someşului în loculŭ domnului lorŭ mortŭ, Gelu, pe Tuhutum, şi până astăḑĭ au fostŭ totdéuna păcăliţĭ, apoi Românii ţinêndu-se de proverbulŭ latinescŭ »times Danaos et dona ferentes« îşĭ mergŭ în drumulŭ lorŭ fără de a-şĭ mai face sêmbră cu cineva în acéstă ţéră.

## SCIRILE ḐILEI.

Comitetulŭ „Reuniunei archeologice« din Deva a însărcinatŭ pe vice-preşedintele ei Solyom Fekete, preşedintele tribunalului de acolo, sĕ facă paşii necesarĭ la comitatŭ, pentru ca comunele române ale comitatului sĕ'şĭ priméscă »numele lorŭ maghiare originale.« — Auḑĭ ce-a fostŭ sĕ fiă! Vorba e numai, că apa trece, ér petrile rĕmânŭ.

—x—

La 20 Ianuariu n. societatea cismarilorŭ saşĭ din Cohalmŭ şĭ-a serbatŭ „ḑiua ţehului.« *Autoritatea a opritŭ d'aşĭ desfăşura societatea steagulŭ eĭ*, sub pretextŭ că e insemnŭ »streinŭ.“

—x—

Mare consternaţiune a produsŭ între Românii din *Cohalmŭ arestarea* fostului lorŭ conducĕtorŭ *George Lungu.* Acesta s'a descoperitŭ că e unŭ mare şarlatanŭ, esploatândŭ pe bieţii Românĭ din Cohalmŭ şi împrejurime în totŭ modulŭ, ca sĕ-şĭ asigure o bună stare materială. Foştii sĕi adoratorĭ îlŭ blastămă cumplitŭ. Scirea ne o dă „Sieb. Deutsch Tageblatt.“

—x—

E interesantŭ unŭ *apelŭ alŭ reuniunei de maghiarisare* din *Deva*, în care se provócă publiculŭ iubitorŭ de petrecerĭ, ca din câştigulŭ curatŭ alŭ diferitelorŭ petrecerĭ de danţŭ, concertŭ ş. a. sĕ destine câteva procente, d. e. 3%, reuniunei poreclite de „cultură.“ — Ne miră atâta îndrăsnélă.

—x—

E vorba sĕ se'nfiinţeze în Sebeşŭ o scólă de statŭ şi dela 1 Septemvre a. c. sĕ şi încépă a funcţiona. Inspectorulŭ scolarŭ dă din colţŭ în colţŭ ca sĕ închirieze o casă.

—x—

Vorbindŭ „Kolozsv. Köz.« despre *broşura apărută în Pesta* în contra »Kulturegyletului,« esclamă: »Privéscă autorulŭ ḑiarele române, săsescĭ, slovace şi sêrbescĭ şi va afla, că nu de societatea maghiară le dóre, ci de guvernulŭ naţionalŭ; ele nu'şĭ aştéptă mântuirea dela ruinarea scólelorŭ ungurescĭ, ci dela rĕsturnarea constituţiei; nu înjură ele pe învĕţătorii poporalĭ şi nicĭ pe profesorii dela universitate, ci pe fişpanii şi solgăbirăii«. — Ne pare rĕu, dar trebue sĕ spunemŭ fóiei bugetare, că s'a cam fâstâcitŭ.

—x—

*Noua întocmire de circulare a trenurilorŭ din Ardélŭ* a produsŭ în diferitele părţĭ *nemulţămire.* Pe lângă alte representaţii ce se vorŭ adresa ministerului de comunicaţiune ungurescŭ în contra nouei disposiţiunĭ, a adresatŭ o asemenea representare şi comanda militară de corpŭ din Sibiiu la ministerulŭ comunŭ de rĕsboiu din Viena.

## Raportŭ poliţienescŭ.

*Braşovŭ*, 26 Ianuariu n. 1886.

Ca şi în anulŭ trecutŭ, aducemŭ şi la începutulŭ acestui nou anŭ câteva date interesante asupra unorŭ ramurĭ mai importante ale activităţii poliţienescĭ în anulŭ 1885, şi anume şi de astă dată în formă statistică, şi

---

## FOILETONŬ.

### Pasĕrea cântătóre domnulŭ întineresce.

(Poveste culésă din poporŭ de Romulŭ Raca.)

A fostŭ odată ca nicĭ odată, că de n'ar fi nu s'ar povesti, că nicĭ eu nu stau a minţi ca unŭ purece a plesni, că nicĭ eu nu sŭ de când e lumea, ci numai de când purecele ducea o majă de ferŭ pe ruşorŭ şi striga: vivat, că elŭ e uşorŭ; de când purecile ara după cuptorŭ cu lingură de cositorŭ, cu lingură scurtă, sĕ i-o bage în gura cui n'o ascultă.

A fostŭ odată unŭ împĕratŭ bĕtrânŭ, bĕtrânŭ de nu mai zărea lumina ḑilei. Impĕratulŭ avea o împĕrăţiă fórte mare şi pe lângă aceea mai avea trei feciorĭ, care de care mai drăgălaşŭ şi mai vrednicŭ. Odată se gândì împĕratulŭ, că óre cum ar puté elŭ sĕ mai védă odată, şi sĕ fiă tînĕrŭ. Dete răvaşe în tóte oraşele şi cărţĭ în tóte părţile unde s'ar afla lecuitóre sĕ-lŭ vindece de orbulŭ găinii, făgăduindu-i că îi va da unŭ mare darŭ. Nu trecŭ multă vreme şi venì o momâiă de babă gârbovă, cam de optŭ-ḑecĭ de anĭ, urîtă cum nu mai era alta, mai urîtă ca nóptea.

„Bună diminéţa înălţate împĕrate, am auḑitŭ o veste nu tocmai bună, dér gândescŭ la Dumneḑeu că nu va fi aşa rĕu.“ Impĕratulŭ începŭ a povesti babei — pe care nu o vedé, căcĭ de ar fi vĕḑut'o l'ar fi băgatŭ în altă bólă, din care nu l'ar fi scosŭ altulŭ, decâtŭ sapa şi lupata — şi a o întreba, că óre cum ar puté face sĕ védă şi sĕ mai fiă odată holteiu cum a mai fostŭ. Baba nu făcŭ mulţĭ purecĭ şi începŭ a vrăji, şi din vrăjitŭ îi eşì, că împĕratulŭ atuncĭ va întineri, când va avé în casă „Pasĕrea cântătóre domnulŭ întineresce.“ Că unde va fi aceea pasĕre, ḑeu ea nu-i póte spune cu anumitŭ, căcĭ nu i se arată curatŭ. Destulŭ că împĕratulŭ érăşĭ dete răvaşe în tóte oraşele şi cărţĭ în tóte părţile, că cine va aduce „Pasĕrea cântătóre domnulŭ întineresce,“ îi va da împĕrăţia de jumĕtate.

Vĕḑêndŭ feciorii lui că nu ar fi bine ca tatălŭ lorŭ sĕ le împartă împĕrăţia şi ei sĕ rĕmână de ruşine, fiindŭ că n'arŭ fi vrednicĭ, sĕ sfătuiră la ola'tă sĕ céră, celŭ mai mare, dela tată-sĕu o armată şi sĕ se ducă până la împĕratulŭ acela, care are „Pasĕrea cântătóre domnulŭ întineresce,“ şi sĕ-lŭ sfarme, sĕ-i răpéscă pasĕrea Dér unde era acelŭ împĕratŭ nu scia nimenea. — „Tată, sĕ-mĭ dai mie armată sĕ aducŭ „Pasĕrea cântătóre domnulŭ întineresce,“ ḑise celŭ mai mare. Impĕratulŭ îi rĕspunse: — „Bine, fiule, numai sĕ fi harnicŭ.“

A doua ḑi se şi luà feciorulŭ de împĕratŭ la drumŭ, multă cale împĕrăţiă ca D-ḑeu sĕ ne ţiă, că din poveste multŭ mai este. S'a dusŭ până într'unŭ câmpŭ frumosŭ verde, unde avé sĕ se tăbĕrască ca sĕ se odihnéscă vr'o câteva ḑile, numitŭ „câmpulŭ florilorŭ.“ Pe vremile acelea umbla D-ḑeu cu Sf. Petru pe pămêntŭ. Intr'o ḑi venì D-ḑeu cu Sf. Petru la feciorulŭ de împĕratŭ prefăcuţĭ în ómenĭ sĕracĭ şi îi ḑise: — „Inălţate feciorŭ de împĕratŭ, noi suntemŭ nisce ómenĭ sĕracĭ, lipsiţĭ de mâncare, nu ai face bine sĕ ne dai şi nouĕ vr'o bucată de pâne?“ — „Nu ḑeu, rĕspunse feciorulŭ de împĕratŭ cu asprime, că eu încă sunt călĕtorŭ.“ D-ḑeu cu Sf. Petru, vĕḑêndŭ neîndurarea feciorului de împĕratŭ o luară la drumŭ până la unŭ locŭ şi numai decâtŭ făcură pe feciorulŭ de împĕratŭ cu armată cu totŭ stanŭ de pétră.

Trecură sĕptĕmânĭ, trecură lunĭ întregĭ şi feciorulŭ de împĕratŭ nu se mai întórse. Fraţii cei doi de acasă vĕḑêndŭ că nu mai vine fratele lorŭ, se sfătuiră ca sĕ mérgă şi alŭ doilea éră cu armată. Se rugà acesta de tată-sĕu şi cu mare greutate căpĕtà şi elŭ o parte de armată şi plecà la drumŭ. Ajunse şi elŭ în „Câmpulŭ florilorŭ.“ Lui asemenea îi sĕ întêmplà ca şi fratelui sĕu, căcĭ nicĭ acesta nu era mai îndurătorŭ.

Celŭ mai micŭ frate se supărà fórte tare, că fraţii lui nu se mai întorcŭ; se hotărî sĕ-şĭ încerce şi elŭ norocululŭ, cu tóte că era tênĕrŭ şi neumblatŭ în lume. Se duse la tatălŭ sĕu şi se rugà sĕ-i dea şi lui o armată câtŭ de micuţă, ca sĕ-şĭ încerce şi elŭ noroculŭ. Tată sĕu se mâniă forte tare pe elŭ şi i rase o palmă de vĕḑu totŭ stele verḑĭ, ḑicêndu-i: — „Dér şi tu, nemer-

spre a face mai înțeleșĭ numerii, în sine și pentru sine secĭ, ĭi vomŭ compara cu numerĭ și date din anĭ anteriorĭ, și din acéstă comparațiă vomŭ trage conclusiunile ce facŭ posibilă o mai bună pricepere.

Mai ântêiu constatămŭ, că în anulŭ 1885 a domnitŭ o activitate polițienéscă mai viuă decâtŭ în anii precedențĭ. Acésta o dovedesce numĕrulŭ arĕtărilorŭ ce s'au făcutŭ căpitănatului orășenescŭ, ca autorității competente, anume 1894 față cu 562 în anulŭ 1884. Din acestŭ faptŭ trebue sĕ se tragă îmbucurătórea conclusiune, că corpulŭ polițiștilorŭ, care în parte mai mare a făcutŭ acele arĕtărĭ, prin instrucțiunea și scóla sistematică ce s'a introdusŭ de mai multŭ de unŭ anŭ 'și-a însușitŭ mai multă destoinicíă și pricepere pentru serviciulŭ polițienescŭ, cu tóte că o mare parte dintre polițiștĭ a constatŭ și constă încă din începĕtorĭ (recruțĭ.) Și acéstă împrejurare ulterióră îndreptățesce încă la o conclusiune, că în viitorŭ va fi și mai bine.

Aceste 1894 arĕtărĭ suntŭ făcute în contra a 1355 bărbațĭ și a 544 femei. Din acestea din urmă face parte unŭ mare numĕrŭ dintre servitórele de aci, a cărorŭ purtare imorală și necuviinciósă peste totŭ dă multŭ de lucru autorității polițienescĭ și din nou dovedesce câtŭ de puținŭ înțelegŭ stăpânii, că servitórele ca aparținêndŭ familiei suntŭ supuse și supravegherii și disciplinei casnice. Imoralitatea între servitorime este înspăimêntătóre și în mare parte se atribue împrejurărei, că stăpânii nu uséză în modŭ corĕspundĕtorŭ de dreptulŭ casnicŭ de pedepsire ce li-lŭ dă legea, — căcĭ nu este o rară apariţiune, că servitórele punŭ espresŭ condițiunea, d'a li se permite sĕ umble douĕ óre încóce și încolo pe strade după ce 'șĭ-au terminatŭ lucrulŭ; și stăpânii, când asemenea servitóre suntŭ duse înaintea autorității ca sĕ fiă pedepsite, se provócă cu tótă seriositatea la aceea caracteristică învoială.

Ce privesce numĕrulŭ contravențiunilorŭ în contra mĕsurilorŭ sanitare (47 în anulŭ 1885 față cu 5 în anulŭ 1884), ce'i dreptŭ nu dovedesce, că lucrulŭ merge mai rĕu, căcĭ numĕrulŭ mai mare în anulŭ trecutŭ trebue pusŭ în contulŭ împrejurărei deja amintite, că corpulŭ polițiștilorŭ mai bine și mai destoinicŭ instruitŭ a desvoltatŭ o activitate mai viuă. Cu tóte astea trebue sĕ amintimŭ și aceea, că și poporațiunea Brașovului are puținŭ simțŭ și pricepere pentru interese sanitare și mulțĭ privescŭ în disposițiunile și pedepsirile din partea autorității polițienescĭ privitóre la acelea o șicanare, pe când o singură mergere în locuințele chiar din interiorulŭ orașului lasă pe observatorulŭ nepreocupatŭ și cu pricepere sĕ recunóscă îndată, câtŭ de multŭ are încă sĕ se facă în ce privesce curățenia și simțulŭ de ordine ș. a.

Pentru aceea însĕ e cu atâtŭ mai îmbucurătorŭ a constata, că vaḑa și autoritatea poliției a crescutŭ, deórece în anulŭ trecutŭ s'au pertractatŭ 26 contravențiunĭ în contra organelorŭ autorității față cu 42 în anulŭ 1884 și se pare în fine că institutulŭ vechilorŭ »servitorĭ ai poliției« — cărora fiecare ștrengarŭ era obicĭnuitŭ sĕ li se strêmbe și fiecare cetățénŭ sĕ'i pună la regulă — mai viețuesce numai în memoria poporațiunii.

Bătătóre la ochĭ e apariţiunea că, deși legea servitórelorŭ esistă în putere de dreptŭ de aprópe ḑece anĭ și că aci se schimbă pe anĭ mii de servitóre, întêmpinĭ încă atâta necunoscință de lege chiarŭ în cercurile maĭ bune, anume cu privire la timpulŭ de denunțare a biletului de concediare prescrisŭ. Intre mulțĭ e lățită rĕtăcirea, că o servitóre póte fi îndatorată, ca înainte de a eși din serviciu sĕ procure în locu'i o altă servitóre, ceea ce după lege nu e nicĭdecum întemeiatŭ.

Ce privesce mĕsura de pedépsă pentru contravențiunile amintite mai susŭ, s'au pedepsitŭ cu arestŭ de 1—15 ḑile 169, cu arestŭ mai puținŭ de o ḑi 98, cu banĭ peste 300 fl. 1, cu 50—300 fl. 4, cu 10—50 fl 46 și în fine cu mai puținŭ de 10 fl. 1606 individĭ. Din amintitele pedepse bănescĭ au intratŭ în favórea *fondului orășenescŭ alŭ sĕracilorŭ*: 510 fl. 50 cr. față cu 449 fl. în anulŭ 1884 și 226 fl. 5 cr. în anulŭ 1883, așa dară cu mai multŭ decâtŭ îndoitŭ ca în anulŭ amintitŭ în urmă.

Din acéstă espunere comparativă a acestorŭ numerĭ resultă evidentŭ, că corpulŭ polițiștilorŭ sistematicŭ instruitŭ, deși încă tinĕrŭ, a desvoltatŭ o activitate multŭ mai viuă ca în anii precedențĭ, anume în ce privesce contravențiunile în contra statutului penalŭ orășenescŭ, la carĭ pedepsele bănescĭ au sĕ curgă în fondulŭ orășenescŭ alŭ sĕracilorŭ. Cu acéstă ocasiune nu póte rĕmâné neamintitŭ, că chiarŭ hotărîrile statutului penalŭ suntŭ și în astfelŭ de cercurĭ necunoscute, despre care nu s'arŭ presupune, anume hotărîrile privitóre la proprietarii séu îngrijitorii de case. Citațiunĭ din partea autorității polițienescĭ se consideră ca incomodărĭ, ce nu suntŭ necesare, dér nu se gândesce la aceea, că décă d. e. unŭ hoțŭ intră nóptea într'o casă neînchisă și comite unŭ furtŭ, îndată se strigă: Da, pentru ce autoritatea polițienéscă nu controléză întrodusa închidere a porților? Și décă cineva își frânge érna piciorulŭ pe trotoarulŭ alunecosŭ, atuncĭ érăși strigă: Da, pentru ce poliția nu îngrijesce, ca pe trotoarŭ sĕ fiă presăratŭ nĕsipŭ, cenușe séu tărîțe de lemnŭ, ș. a. Mai că se pare, că cu poliția merge așa ca cu vremea, cu care nicĭ Dumneḑeu nimĕrui nu'i póte face pe voiă; décă poliția e slabă, o'njură; décă e severă și îngrijesce după puțință pentru prompta esecutare a legilorŭ și ordinațiunilorŭ esistente, érășĭ o'njură.

Demne de amintitŭ suntŭ mai departe arĕtările penale, ce s'au făcutŭ din partea căpitanatului orășenescŭ în cursulŭ anului 1885 judecătorielorŭ penale competente pentru crime și delicte. Nu mai puținŭ ca 88 de asemenea arĕtărĭ s'au făcutŭ autorităților penale, care se împarțŭ în singuraticele crime și delicte după cum urmézĕ: pentru păgubirea averei strĕine 4, pentru înșelătoriă 2, pentru mitnire 1, pentru jocŭ de hazardŭ 1, pentru avorțiune 2, pentru defraudare 3, pentru omorîre din negligență 2, pentru violență contra organelorŭ autorității 6, pentru grea vătĕmare corporală 13, pentru încercare de jăfuire 2, pentru jăfuire comisă 1 și pentru furtŭ 50. Aceste date din urmă în legătură cu cele 1894 arĕtărĭ amintite mai susŭ dovedescŭ mai multŭ ca orĭ ce altceva, că statulŭ actualŭ alŭ corpului polițiștilorŭ nu e îndestulitorŭ și, décă se ține sémă de sărăcia ce cresce din ḑi în ḑi și de urmările ei, atuncĭ 'nu se póte privi cu mare încredere în viitorŭ. Când se comisese în Sibiu cunoscutulŭ omorŭ și jafŭ de cătră Kleeberg și Marlin, imediatŭ s'a pusŭ în lucrare înmulțirea corpului polițiștilorŭ de atuncĭ! Óre și noi sĕ așteptămŭ mai ântêiu unŭ asemenea evenimentŭ?

Mișcarea privitóre la escortărĭ arată următórele date: au fostŭ escortațĭ de aci pentru contravențiunĭ în contra prescrierilorŭ relative la pașapórte 412 bărbațĭ și 102 femei, pentru refusare de serviciu și sustragere dela elŭ 18 bărbațĭ și 30 femei, pentru lipsa de documente și lipsa de destinațiune 52 bărbațĭ și 27 femei, pentru însărcinare 12 femei, cu totulŭ deci au fostŭ escortațĭ de aci 1966 individĭ. In fine observămŭ asupra mișcării la oficiulŭ polițienescŭ orășenescŭ de anunțare în anulŭ trecutŭ următórele: pentru ședere permanentă s'au anunțatŭ 374 partide, schimbărĭ de domiciliu 4245, sodalĭ 1351 și s'au dusŭ de aci 1390, învĕțăcei s'au anunțatŭ 266 și s'au dusŭ de aci 232, copii în costŭ (scolarĭ) 560 s'au anunțatŭ și 544 s'au dusŭ, servitóre s'au anunțatŭ 5794 și s'au dusŭ 4556, s'au anunțatŭ ḑilerĭ pentru ca sĕ lucreze câtva timpŭ în Brașovŭ 612 și s'au dusŭ 452, călĕtorĭ streinĭ în hotele și case particulare s'au anunțatŭ 9214 și s'au dusŭ 9167, în spitalŭ au intratŭ 652 și au eșitŭ 607, în arestурile: penalŭ, cercualŭ și comitatensŭ au intratŭ 557 arestanțĭ și au eșitŭ 551, dela oficiele parochiale s'au anunțatŭ 993 născuțĭ și 754 morțĭ. Cu totulŭ în anulŭ 1885 au fostŭ 42,871 anunțărĭ. Lămurirĭ s'au datŭ la persóne oficiale și la particularĭ 4620. Pedepsite pentru contravențiunĭ în contra prescrierilorŭ de anunțare au fostŭ în anulŭ trecutŭ 300 partide.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

**BERLINŬ**, 29 Ianuarie. — (Camera deputaților). Cu ocasiunea desbaterei asupra propunerei conservativilorŭ cu privire la mĕsurile în contra polonisărei provincielorŭ ostice ale Prusiei, principele Bismark aruncă o reprivire asupra nisuințelorŭ de independență ale Poloniei, declară ideia restabilirei regatului polonŭ de-o ficțiune, cere energicŭ germanisarea provinciilorŭ ostice, **impută Germanilorŭ lipsa de sentimentŭ naționalŭ, care este causa că elementulŭ germanŭ este respinsŭ în Elsația, Ungaria, Boemia și Prusia-O.** Bismark adause, că nu-i pasă de locŭ de ceea ce va decide Reichstagulŭ, că va face pașii neapărațĭ pentru înmulțirea elementului germanŭ și împuținarea Polonilorŭ în ostulŭ Prusieĭ.

In Reichstag comunică Richter: Bismark a amenințatŭ tocmai acum cu lovitură de statŭ în camera deputaților décă Reichstagulŭ va face obstrucțiune (pedecĭ prin vorbirĭ lungĭ) și va respinge monopolulŭ rachiului. Pentru însemnătatea casului propuse amânarea ședințelorŭ. Amânarea s'a încuviințatŭ.

**LONDRA**, 29 Ianuarie. — Guvernulŭ a anunțatŭ parlamentului, că Salisbury a fostŭ chiămatŭ de Regina în audiență. Resultatulŭ se póte afla numai Lunĭ. Parlamentulŭ va fi amânatŭ Lunĭ.

**ATENA**, 29 Ianuarie. — Se pare că s'au schimbatŭ deodată părerile cabinetului. Grecia voiesce sĕ se supună voinții Europei. Cabinetulŭ va conduce deocamdată afacerile mai departe.




Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.


---

nicule, sĕ te mai ducĭ, când frații tĕi nu o au pututŭ aduce? Sé-mĭ prăpădițĭ tótă armata? Cară te în mâna..." După multă rugăminte, se înduplecă împĕratulŭ, îi dete armată și fiu-sĕu plecă, ajungêndŭ și elŭ în „Câmpulŭ florilorŭ," de unde frații sĕi nu se mai întorseseră.

Nu trecŭ multă vreme și veni D-ḑeu cu Sf. Petru sĕ céră milă: — „Inălțate feciorŭ de împĕratŭ, nu-i face bine sĕ ne dai și nouĕ ceva de mâncare, căcĭ suntemŭ nisce ómenĭ sĕracĭ și perimŭ de fóme?" — „Bine, noi încă suntemŭ călĕtorĭ și avemŭ cam puținŭ, dér din câtŭ vomŭ avé vĕ vomŭ da." D-ḑeu se făcŭ nevĕḑutŭ. Sf. Petru începŭ a întreba pe feciorulŭ de împĕratŭ, ca unde se duce și ce caută. Elŭ începŭ a'i spune cam mâhnitŭ, căcĭ scia câtŭ de greu e a împlini dorința tată-sĕu.

Sf. Petru ilŭ mângâiă sĕ nu se supere. „Lasă tu armata aicĭ și sĕ mergemŭ amêndoi," ḑise Sf. Petru. Și luară mâncare în straiță și ajunseră la împĕratulŭ roșu chiar la meḑulŭ nopții. Stătură la pórtă și Sf. Petru îi ḑise feciorului de împĕratŭ, că va adormi tóte străjile și va puté întra neimpedecatŭ până în odaia aceea unde se află „Pasĕrea cântătóre domnulŭ întineresce," și acolo se vorŭ afla trei păzitorĭ, carĭ țînŭ de galiscă (colivia), dér și pe aceia îi va adormi, sĕ aibă însĕ grijă ca numai pasĕrea sĕ o ia, ér galisca sĕ o lase acolo, căcĭ altcum nu-i bine.

Feciorulŭ de împĕratŭ se bagă în odaia, unde era pasĕrea, fără nicĭ o pedecă, luă pasĕrea și eșĭ cu ea în curte, aci însĕ stĕtŭ în locŭ gândindu-se că acum va puté duce pasĕrea fără galiscă. Se întórce înapoi și apucă de galiscă, care deodată începŭ a sbiera. Tóte străjile se treziră cu împĕratŭ cu totŭ și-lŭ prinseră. Impĕratulŭ porunci argațilorŭ ca sĕ nu-i facă nimicŭ, numai sĕ-lŭ aducă înainte. Impĕratulŭ vĕḑêndŭ unŭ așa feciorŭ frumosŭ îi fŭ milă de feciorulŭ de împĕratŭ și nu-i dete altă pedépsă dacâtă că atuncĭ îi va da „Pasĕrea cântătóre domnulŭ întineresce," când îi va aduce pe „Murgulŭ doveditŭ cómă cânită suliță aurită". Feciorulŭ de împĕratŭ se supĕră fórte tare și eșĭ ca și o-păritŭ până la Sf. Petru, care sta la pórtă. Sf. Petru ilŭ înfruntă fórte tare pentru neascultare. Feciorulŭ însĕ îi făgădui că de acum înainte îi va asculta poruncile, numai sĕ mérgă cu elŭ. Sf. Petru ilŭ însoți și mai departe până la împĕratulŭ albŭ.

Când ajunsera acolo, era nópte. Feciorulŭ de împĕratŭ, ascultândŭ de sfatulŭ Sf.-lui Petru, se duse în grajdŭ și acolo vĕḑŭ trei păzitorĭ carĭ îngrijeau de calŭ, dér pe carĭ Sf. Petru îi adormise. Elŭ puse mâna pe calŭ și eșĭ cu elŭ în curte. Aci însĕ se gândi că cum sĕ se ducă fără șea. Se întórse érĕ și apucă și de șéua. Ce sĕ veḑĭ însĕ? Ea începŭ a sbiera de se treziră toțĭ argații. Ilŭ legară și-lŭ duseră înaintea împĕratului. Impĕratulŭ ilŭ ispiti, că ce l'a îndemnatŭ pe elŭ sĕ vină sĕ ia calulŭ.

Feciorulŭ îi povesti, că cutare împĕratŭ a ḑisŭ cătră elŭ că atuncĭ îi va da pasĕrea cântătóre, când va aduce calulŭ mai spunêndui și întêmplarea cu tată-sĕu. Impĕratulŭ nu'lŭ pedepsi, ci'lŭ lăsă liberŭ, numai sĕ-i aducă de soțiă pe "Mama florilorŭ și a viorilorŭ.« Feciorulŭ de împĕratŭ se supĕră fórte și totŭ odată îi părŭ rĕu că n'a neascultatŭ pe Sf. Petru. Eșĭ afară unde'lŭ aștepta Sf. Petru și îi povesti tótă întêmplarea. Sf. Petru ilŭ înfruntă fórte pentr neascultare, ḑicêndui că de acum înainte nu'lŭ va mai însoți în călĕtoriă. Feciorulŭ de împĕratŭ se rugă de Sf. Petru încă odată, făgăduindui ascultare. Sf. Petru că prea înduratŭ îi ertă greșelele lui, se luară la drumŭ multă împĕrăția, ca D-ḑeu sĕ ne ție, până la muntele de sticlă, unde era „Mama florilorŭ și a viorilorŭ « Ei, dară era greu sĕ o afle, căcĭ ea locuia în vêrfulŭ muntelui. Sf. Petru îi spuse ca sĕ se silescă, căcĭ numai la amiaḑă se află pre vêrfulŭ muntelui, când se scobóră din cerŭ. După o călĕtoriă grea ajunseră în vêrfulŭ munte lui chiar' pre vremea amiaḑăḑilei, când deodată vĕḑŭ că se scobóră o căsuliă pre unŭ vêrfŭ de furĭ.

(Va urmă.)

**Cursulŭ la bursa de Viena**

din 28 Ianuariu st. n. 1886

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 4% | 101 35 |
| Rentă de hârtiă 5% | 92 90 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 152.00 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 98.85 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 127 — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 112 75 |
| Bonurĭ rurale ungare | 104 — |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 103.90 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ | 104 00 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 103.90 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 103 70 |
| Bonurĭ croato-slavone | 103 75 |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 98.50 |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. | 118 — |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 123.10 |
| Renta de hârtiă austriacă | 84.— |
| Renta de arg. austr. | 84 20 |
| Renta de aurŭ austr. | 112 15 |
| Losurile din 1860 | 140 75 |
| Acţiunile băncei austro-ungare | 868 — |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 303 25 |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 297.40 |
| Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5.98 |
| Napoleon-d'orĭ | 10.02½ |
| Mărcĭ 100 împ. germ. | 61 95 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 126.30 |

**Bursa de Bucuresci.**

Cota oficială dela 13 Ianuariu, st. v. 1886.

| | Cump | vênd |
|---|---|---|
| Renta română (5%) | 87 | 88 |
| Renta rom. amort. (5%) | 92¼ | 93½ |
| » convert. (6%) | 85 | 86 |
| Împr. oraş. Buc. (20 fr.) | 30 | 32 |
| Credit fonc. rural (7%) | 100 | 101 |
| » „ „ (5%) | 83½ | 84½ |
| » » urban (7%) | 95 | 98 |
| » » » (6%) | 85 | 89 |
| » » » (5%) | 80 | 81 |
| Banca naţională a României | 1111 | 1130 |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Naţională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | 15.½ | 16 |
| Bancnote austriace contra aurŭ | 2.01 | 2.04 |

**Cursulu pieţei Braşovu**

din 29 Ianuariu st. n. 1886.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8 58 | Vênd. | 8.64 |
| Argint românesc | » | 8.50 | » | 8.55 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 9.98 | » | 10 02 |
| Lire turcescĭ | » | 11.26 | » | 11.36 |
| Imperialĭ | » | 10.22 | » | 10 32 |
| Galbenĭ | » | 5 94 | » | 5.98 |
| Scrisurile fonc. »Albina« | » | 100.— | » | 101.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 122.½ | » | 124.— |
| Discontulŭ | » | 7—10 % pe anŭ. | | |

*Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.*



# Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

| | |
|---|---|
| Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ | 10% |
| „ „ „ 5— 8 „ | 15% |
| „ „ „ 9—11 „ | 20% |
| „ „ „ 12—15 „ | 30% |
| „ „ „ 16—20 „ | 40% |
| Dela 20 de repeţirĭ în susŭ | 50% |

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.»

# Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

**Predealŭ-Budapesta**

| | Trenŭ de persóne | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | — | — | 7.45 | — |
| **Predealŭ** | — | — | 12.50 | — |
| | — | — | 1.09 | — |
| Timişŭ | — | — | 1.40 | — |
| Braşovŭ | — | — | 2.27 | — |
| | 6.22 | — | 2.55 | — |
| Feldióra | 7.01 | — | 3.38 | — |
| Apatia | 7.33 | — | 4.17 | — |
| Agostonfalva | 8.01 | — | 4.47 | — |
| Homorodŭ | 8.45 | — | 5.42 | — |
| Haşfaleu | 10.10 | — | 7.37 | — |
| Sighişóra | 10.29 | — | 8.01 | — |
| | 10.39 | — | 8.21 | — |
| Elisabetopole | 11.19 | — | 9.0 | — |
| Mediaşŭ | 11.54 | — | 9 43 | — |
| Copsa mică | 12.12 | — | 10.02 | — |
| Micăsasa | 12.56 | — | 6.20 | — |
| Blaşiu | 1.30 | — | 6.59 | — |
| Crăciunelŭ | 1.45 | — | 7.15 | — |
| Teiuşŭ | 2.11 | — | 7.43 | — |
| Aiudŭ | 2.55 | — | 8.29 | — |
| Vinţulŭ de susŭ | 3.17 | — | 8.55 | — |
| Uióra | 3.24 | — | 9.04 | — |
| Cucerdea | 3.31 | — | 9 12 | — |
| Ghirişŭ | 4.09 | — | 10.23 | — |
| Apahida | 5.36 | — | 12.32 | — |
| Clusiu | 5.56 | — | 12.59 | — |
| | 6.08 | — | — | 8.00 |
| Nedeşdu | 6.29 | — | — | 8.34 |
| Ghirbĕu | 6.45 | — | — | 8.59 |
| Aghirişŭ | 7.00 | — | — | 9.34 |
| Stana | 7.26 | — | — | 10.16 |
| Huiedinŭ | 7.48 | — | — | 11.04 |
| Ciucia | 8.28 | — | — | 12 17 |
| Bucia | 8.47 | — | — | 12.47 |
| Bratca | 9.06 | — | — | 1.21 |
| Rév | 9.26 | — | — | 2.05 |
| Mező-Telegd | 10 01 | — | — | 3.08 |
| Fugyi-Vásárhely | 10.20 | — | — | 3.39 |
| Várad-Velinţe | 10.30 | — | — | 3.55 |
| Oradia-mare | 10.37 | — | — | 4.05 |
| | 10.51 | — | 10.37 | — |
| P. Ladány | 12.37 | — | 12 59 | — |
| Szolnok | 2.58 | — | 4.45 | 8.22 |
| **Buda-pesta** | 6 00 | — | 10.05 | 10.30 |
| Viena | 6.35 | — | 10.50 | — |
| | 3.00 | — | 6.05 | — |

**Budapesta—Predealŭ**

| | Trenŭ omnibus | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|---|
| Viena | — | — | — | — | — |
| **Budapesta** | 6.47 | — | 3.15 | 6.20 | 8.00 |
| Szolnok | 10.37 | — | 7.29 | 9.11 | 11.40 |
| P. Ladány | 1.44 | — | 8.27 | 11.26 | 2.31 |
| Oradea mare | 5.33 | — | — | 1.28 | — |
| Várad-Velencze | — | — | 9.45 | 2.00 | |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | 9.59 | 2 11 | -- |
| Mezö-Telegd | — | — | 10.28 | 2.34 | -- |
| Rév | — | — | 11.36 | 3.18 | -- |
| Bratca | — | — | 12.10 | 3.41 | — |
| Bucia | — | — | 12.43 | 4.01 | — |
| Ciucia | — | — | 1.31 | 4.26 | — |
| Huiedin | — | — | 2.56 | 5.08 | -- |
| Stana | — | — | 3.29 | 5.27 | -- |
| Aghiriş | — | — | 4.0 | 5.50 | -- |
| Ghirbĕu | — | — | 4.18 | 6.02 | — |
| Nedeşdu | — | — | 4.36 | 6.24 | -- |
| Clusiu | — | — | 5.05 | 6.43 | -- |
| | 12.05 | — | — | 7.03 | — |
| Apahida | 12.31 | — | — | 7.26 | — |
| Ghiriş | 2.16 | — | — | 8.51 | — |
| Cucerdea | 3.12 | — | — | 9.31 | — |
| | 3.32 | — | — | 9.43 | — |
| Uióra | 3.41 | — | — | 9.51 | — |
| Vinţulŭ de susŭ | 3.50 | — | — | 9.58 | — |
| Aiudŭ | 4.25 | — | — | 10.24 | — |
| Teiuşŭ | 4.50 | — | — | 10.44 | -- |
| Crăciunelŭ | 5.41 | — | — | 11.28 | -- |
| Blaşŭ | 6.02 | — | — | 11.44 | — |
| Micăsasa | 6.40 | — | — | 12.18 | -- |
| Copşa mică | 7.00 | — | — | 12.36 | -- |
| Mediaşŭ | [illegible] | — | — | 1.22 | 6.01 |
| Elisabetopole | — | — | -- | 1.56 | 6.40 |
| Sigişóra | — | — | — | 2.34 | 7.20 |
| Haşfaleu | — | — | — | 3.02 | 8.01 |
| Homorod | — | — | — | 4.41 | 10.05 |
| Agostonfalva | — | — | — | 5.30 | 11.02 |
| Apatia | — | — | — | 6.03 | 11.3[illegible] |
| Feldióra | — | — | — | 6.35 | 12.14 |
| Braşovŭ | — | — | — | 7.14 | 1.09 |
| | — | — | — | — | 1.50 |
| Timişŭ | — | — | — | — | 2.48 |
| **Predealŭ** | — | — | — | — | 3.23 |
| | — | — | — | — | 4.56 |
| Bucurescĭ | — | — | — | — | 9.4[illegible] |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

**Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta**

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| **Teiuşŭ** | 11.09 | — | 3.56 |
| Alba-Iulia | 11.46 | — | 4 27 |
| Vinţulŭ de josŭ | 12 20 | — | 4.53 |
| Şibotŭ | 12.52 | — | 5.19 |
| Orăştia | 1.19 | — | 5.41 |
| Simeria (Piski) | 1.48 | — | 6.08 |
| Deva | 2 35 | — | 6.39 |
| Branicĭca | 3.04 | — | 7.04 |
| Ilia | 3.36 | — | 7.29 |
| Gurasada | 3 50 | — | 7.41 |
| Zam | 4 25 | — | 8.12 |
| Soborşin | 5.09 | — | 8.49 |
| Bĕrzova | 5.56 | — | 9.29 |
| Conopŭ | 6.18 | — | 9.49 |
| Radna-Lipova | 6.57 | 6.14 | 10 23 |
| Paulişŭ | 7.12 | 6.30 | 10.37 |
| Gyorok | 7.27 | 6.47 | 10.52 |
| Glogovaţŭ | 7.56 | 7.17 | 11.18 |
| **Aradŭ** | 8.10 | 7.32 | 11.32 |
| Szolnok | 2.39 | 12.00 | 4 5[illegible] |
| | 3 16 | 12.14 | 5.10 |
| **Budapesta** | 7.10 | 2.10 | 8.16 |
| Viena | — | 8.0[illegible] | 6.05 |

**Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ acceleratŭ | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Viena | 11.00 | 7.15 | — |
| **Budapesta** | 8.05 | 1.45 | 8 00 |
| Szolnok | 11.02 | 3.44 | 11 40 |
| | 11.12 | 4.02 | 12 00 |
| **Aradŭ** | 3.37 | 7.53 | 5.25 |
| Glogovaţŭ | 4.13 | — | 6 19 |
| Gyorok | 4.38 | — | 6.46 |
| Paulişŭ | 4.51 | — | 7.00 |
| Radna-Lipova | 5.10 | — | 7.23 |
| Conopŭ | 5.38 | — | 7.51 |
| Bĕrzova | 5.57 | — | 8.10 |
| Soborşin | 6.42 | — | 5.58 |
| Zam | 7.14 | — | 9.28 |
| Gurasada | 7.43 | — | 9.56 |
| Ilia | 8.01 | — | 10.17 |
| Branicĭca | 8.21 | — | 10.38 |
| Deva | 8.47 | — | 11.05 |
| Simeria (Piski) | 9.05 | — | 11.23 |
| Orăştiă | 10 10 | — | 12.24 |
| Şibotŭ | 10.43 | — | 12.53 |
| Vinţulŭ de josŭ | 11.04 | — | 1.22 |
| Alba-Iulia | 11.19 | — | 1.40 |
| **Teiuşŭ** | 12 05 | — | 2.24 |

**Aradŭ-Timişóra**

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|
| **Aradŭ** | 6.00 | 12.55 | 8.25 |
| Aradulŭ nou | 6.25 | 1.21 | 8.36 |
| Németh-Ságh | 6.50 | 1.46 | 8.54 |
| Vinga | 7.19 | 2 18 | 9.13 |
| Orczifalva | 7.38 | 2.36 | 9.25 |
| Merczifalva | 7.56 | 2.53 | 9 36 |
| **Timişóra** | 8.42 | 3.40 | 10.06 |

**Simeria (Piski) Petroşenĭ**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| **Simeria** | 6 30 | 11.50 | 2.23 |
| Streiu | 7.05 | 12.27 | 3.00 |
| Haţegŭ | 7 53 | 1.19 | 3.49 |
| Pui | 8 46 | 2.10 | 4.40 |
| Crivadia | 9.33 | 2.57 | 5.28 |
| Baniţa | 10.11 | 3.35 | 6.07 |
| **Petroşenĭ** | 10.43 | 4.04 | 6.39 |

**Timişóra-Aradŭ**

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| **Timişóra** | 6.07 | 12.25 | 5 00 |
| Merczifalva | 6.40 | 1.16 | 5.50 |
| Orczifalva | 6.51 | 1.34 | 6.07 |
| Vinga | 7.08 | 2.04 | 6.32 |
| Németh-Ságh | 7.23 | 2.25 | 6 53 |
| Aradulŭ nou | 7.40 | 2.54 | 7.24 |
| **Aradŭ** | 7.50 | 3 10 | 7.40 |

**Petroşenĭ—Simeria (Piski)**

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus | Trenŭ de pers. |
|---|---|---|---|
| **Petroşenĭ** | 6.49 | 9.33 | 5 28 |
| Baniţa | 7.27 | 10.14 | 6.08 |
| Crivadia | 8.06 | 10.54 | 6.4 |
| Pui | 8.50 | 11 37 | 7.35 |
| Haţegŭ | 9.31 | 12 17 | 8 02 |
| Streiu | 10.16 | 12.58 | 8 44 |
| **Simeria** | 10 53 | 1,35 | 9.15 |

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.